

College van Bestuur
De Boelelaan 1105
1081 HV AMSTERDAM

DATUM	ONS KENMERK	UW BRIEF VAN	UW KENMERK
19.12.2016	GV-2016/128 v	18.11.2016	DJS/rk/2016/1100
E-MAIL	TELEFOON	FAX	BIJLAGE(N)
ondernemingsraad@vu.nl	020 598 5312		

Betreft: instemming en advies Jaarplan 2017

Inleiding

De afgelopen maanden is er overlegd met het College van Bestuur over het jaarplan 2017 en het daaruit volgend beleid. De speerpunten, die door de GV zijn geformuleerd, zijn uitgebreid besproken en samen met de GV heeft de Commissie FEZ het jaarplan op deze speerpunten getoetst. Veel van de speerpunten hebben hun weerslag gekregen in het jaarplan 2017. Sommige zijn feitelijk toegezegd en bij andere speerpunten is een goede eerste stap in de juiste richting gezet. Wel wil de GV nog benadrukken dat er een aantal punten is waarover de GV niet tevreden is. Dit zijn de punten Pre-University College, gezondheidsbeleid en de VU-UvA samenwerking. Dit zijn echter op dit moment geen breekpunten. Aankomend jaar zijn dit aandachtspunten voor de GV. Verderop in het stuk zullen deze drie punten nader toegelicht worden.

Wat hieronder volgt is de instemmingsbrief en het advies over het jaarplan, ingedeeld per GV-speerpunt. Eerst zal de instemming op de hoofdlijnen van de begroting worden behandeld, met daarin uiteraard een verdeling van de verschillende speerpunten. In het tweede gedeelte van deze brief zullen de punten worden behandeld die betrekking hebben op het adviesdeel van het hele jaarplan.

Hoofdlijnen van de begroting - Onderwijs

Onder het kopje onderwijs binnen de hoofdlijnen van de begroting vallen de volgende GV-speerpunten: het voorkomen van verdere extensivering van onderwijs, innovatie & digitalisering en internationalisering. Deze punten zullen hieronder in de zojuist gestelde volgorde worden behandeld.

Voorkomen van verdere extensivering van onderwijs

Er is een daling in de onderwijscomponent van het middenkader VUSAM van ca. 3 miljoen. Hierbij worden voornamelijk de faculteiten FGW, FGB en FEWEB getroffen. Er waren volgens het College van Bestuur echter geen geluiden van de decanen over negatieve effecten te signaleren. Hierop heeft de GV geïnventariseerd bij de decentrale medezeggenschap en bleek dat zij allen extensivering van onderwijs verwachtten door het wegvallen van de prestatiegelden. Dit kwam omdat het onmogelijk was om de extra docenten nu al structureel te betalen via de begroting.

Naar aanleiding van de terugkoppeling door de decentrale medezeggenschap, en na langdurig onderhandelen door de GV met het college, heeft het college na de bestuurlijke overleggen (BO's) toegezegd dat er in 2017 een eenmalige bijdrage wordt uitgekeerd bovenop het VUSAM-kader, waarmee reeds gestarte projecten afgemaakt kunnen worden. Dit wordt betaald uit de centrale

beleidsmiddelen en deels uit de risicoreserve. De decentrale medezeggenschap heeft aangegeven dat er door deze maatregel geen extensivering van onderwijs plaats zal vinden in het komend jaar.

Hoewel deze maatregel van het college de daling aan middelen voor het onderwijs in 2017 niet volledig compenseert, acht de GV deze maatregel voldoende om de kwaliteit van onderwijs te waarborgen op dit punt. Daarom acht de GV het ook niet noodzakelijk te bepalen of er verdere posten in de begroting zijn die ingezet hadden moeten worden om de daling van de onderwijsmiddelen in 2017 volledig te compenseren. Dit betekent dat de GV nu geen oordeel zal vellen over de noodzakelijkheid €4 mln. aan de reserves toe te voegen. Daarbij wil de GV wel nogmaals de kanttekening plaatsen dat ook in de toekomst de kwaliteit van onderwijs en onderzoek leidend zal zijn bij de beoordeling van de kadernota en het jaarplan en dat de instemming per geval bekeken zal worden. Zo zal de GV onder andere kritisch toezien dat de extra ca. €7 mln. aan geormerkte middelen uit de studievoorschotten in 2018 zal worden gebruikt voor onderwijs en niet voor andere doelen, zoals het verhogen van het jaarlijks positief resultaat.

Kortom, de GV waardeert de inspanning die het college doet om aan alle voorwaarden van financiers te voldoen, maar zal de komende jaren kritisch blijven kijken naar de bedragen die worden toegevoegd aan de reserves.

Ondanks de oplossing die dit jaar gevonden is voor de gevreesde extensivering, zijn er nog zorgen bij de decentrale medezeggenschap. Het lijkt moeilijk om te voldoen aan het voornemen om de intensievere vormen van onderwijs *structureel* in de begroting op te nemen. Dit betekent dat er zorgen zijn over het behoud van intensieve onderwijsvormen vanaf 2018. De oorzaak van dit probleem ligt deels bij het model VUSAM. Op de medezeggenschapsconferentie afgelopen november, kwam naar voren dat het college deze zorg deelt en dat de VUSAM-werkgroep bij elkaar geroepen gaat worden om het systeem kritisch te bestuderen. De GV is blij met deze eerste stap en is benieuwd op welke termijn een herziend model mogelijk is. Meer over VUSAM volgt verderop in het advies. Wat betreft het speerpunt voor het jaarplan 2017 is de GV dan ook positief.

Internationalisering

In een steeds verder globaliserende samenleving, spelen begrippen als internationalisering en de Engelse taal een steeds grotere rol. Voor een universiteit als de VU die midden in de samenleving staat, worden dit dan ook kernbegrippen in het te voeren beleid. De GV is zeer tevreden over de ambities die het college heeft op dit gebied, welke naar voren komen in het jaarplan en welke worden geïmplementeerd in de begrotingsgesprekken in 2018.

Hierbij wil de GV wel nog benadrukken dat, gezien de ambities in het jaarplan betreffende internationalisering en het grote effect dat internationalisering gaat hebben op het beleid van de VU, internationalisering een hoofdlijn van de begroting is. De GV vertrouwt erop dat, met internationaliseringsbeleid als hoofdlijn van de begroting, er in 2017 een constructief gesprek plaats kan vinden over welke kant de VU precies op zal gaan betreffende internationalisering, waarbij ze nogmaals wil benadrukken dat de ambities zoals uitgesproken in het jaarplan hiervan een goede eerste stap zijn. De GV is dan ook positief over de wijze waarop dit speerpunt door het college is opgepakt en geïmplementeerd in het jaarplan.

Innovatie & digitalisering in het onderwijs

Innovatie en digitalisering, met daarnaast investeringen in de bestaande processen zijn belangrijke onderdelen van de kwaliteit van onderwijs en daarom beschouwt de GV dit als hoofdlijn van de begroting. Een belangrijk focuspunt hiervoor is de onderwijsagenda. De GV acht het voor de toekomst van belang dat er extra aandacht blijft voor de kwaliteit van onderwijs en gaat over de invulling daarvan graag in gesprek met het college.

De GV heeft ook middels een presentatie toegelicht gekregen wat de stand van zaken is betreffende al lopende projecten buiten de onderwijsagenda, wat als zeer wenselijk is ervaren en de GV ziet deze toegankelijke en informatieve gesprekken graag gecontinueerd in de toekomst. Daarnaast heeft de GV begrip voor grote investeringen zoals de investering in de nieuwe digitale leeromgeving (DLO21).

Wat betreft TOLL is de GV verheugd dat de VU haar weblandschap opnieuw gaat vormgeven en dat daarbij aandacht is voor nieuwe manieren van 'blended learning'. De GV begrijpt dat er ook sprake is van een technische upgrade. Daarbij willen we de aandacht vestigen op het feit dat een aantal functies binnen het online landschap nog verbeterd kan worden, zoals is gebleken uit het VU-werkbelevingsonderzoek. Specifiek wordt gedacht aan de informatievoorziening, een voorbeeld hiervan is de zoekfunctie van VUnet. De GV wil verder benadrukken dat er ook voldoende aandacht moet blijven voor innovatie in andere technische voorzieningen, zoals bijvoorbeeld de IT-infrastructuur, werk- en studieplekken en software voor onderwijs en onderzoek. Over deze aspecten wil de GV commissie IT graag in gesprek gaan met de dienst IT en de dienst communicatie. Samenvattend, omdat TOLL invloed heeft op veel verschillende en ingrijpende aspecten van het digitale landschap is het een belangrijk investeringsproject. Daarom vindt de GV dat TOLL instemmingsplichtig is.

De GV begrijpt dat Pre University College een vorm van innovatie is, maar beschouwt dit niet als een innovatie ten gunste van het onderwijs. Daarom behoort Pre University College in de ogen van de GV niet onder innovatie van onderwijs. De GV zal aankomend jaar scherp toezien of projecten ten goede komen aan de onderwijskwaliteit.

Alles in overweging nemend, is de GV positief over hoe dit speerpunt wordt weergegeven in het jaarplan.

Hoofdlijn - Onderzoek

Onder het punt onderzoek valt één aspect, namelijk de VU-UvA samenwerking.

VU-UvA samenwerking

De GV gaat graag nog met het college in gesprek over het vervolg en de invulling van de VU-UvA samenwerking. Er wordt momenteel door beide organisaties hard gewerkt aan een actualisering van de plannen voor de VU-UvA samenwerking. Als de actualisering is afgerond verwacht de GV dat er meer duidelijkheid is over de toekomst van de VU-UvA samenwerking. Daarbij verwacht de GV dat er duidelijk op papier staat wat de gevolgen zijn voor de financiën en huisvestingsplannen. De komende maanden gaan er veel belangrijke ontwikkelingen plaatsvinden, die van grote invloed zijn op de toekomst van de samenwerking. De GV stelt daarom voor om een gesprek aan te gaan over de toekomst van de samenwerking zodra de actualisatie is afgerond.

Hoofdlijnen van de begroting - Investeringen

De GV heeft instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting waaronder ook grote investering vallen. Met het oog op deze investeringen is het noodzakelijk dat de GV een overzicht heeft van de geplande investeringen voor onderwijs, onderzoek, personeel, huisvesting, IT en beheer voor het begrotingsjaar.

Grenzen van investering

Gezien wij het hebben over de hoofdlijnen van de begroting, is hier logischerwijs een grens aan verbonden. Bij sommige universiteiten is er een heldere financiële ondergrens wanneer investeringen onder de hoofdlijnen van de begroting vallen. Wat betreft de GV hangt deze grens voornamelijk samen met de inhoud. Investeringen die gevolgen hebben voor onderwijs en onderzoek hebben invloed op de primaire ambities van de VU waarbij de GV graag ziet dat zij vroegtijdig mee kan denken. Zodoende zou de GV graag vroegtijdig horen wat de contouren van de projectenlijst zijn, zodat zij kan inschatten of er significante projecten ondernomen worden.

De GV gaat over de criteria van instemmingsplichtige investeringen graag na de evaluatie van het begrotingsproces verder in overleg met het college.

SchoolWerkTuinen

Eind 2017 wordt over de bouw van het lab/bètagebouw SWT beslist, waarmee een forse investering binnen de begroting van 2018 van 96 miljoen euro gepaard gaat. Gezien deze aanzienlijke investering, ziet de GV dit als een hoofdlijn van de begroting en als zodanig instemmingsplichtig. Dat het college dit ook zo ziet, heeft de voorzitter van het college bevestigd in de overlegvergadering van 23 november jl. Wanneer een voorgenomen besluit is genomen omtrent de SWT, wordt dit ter instemming voorgelegd aan de GV.

De GV begrijpt uit paragraaf 7.5 van het jaarplan 2017 dat SWT uit het meerjareninvesteringsprogramma is gehaald, omdat er momenteel nog onduidelijkheid is over de manier waarop het gebouw gefinancierd gaat worden. Het mag duidelijk zijn dat voor een goede beoordeling van het uiteindelijke instemmingsverzoek de GV extra informatie nodig heeft. Daarbij denkt zij met name aan scenario's voor de meerjarenbegroting van de VU met of zonder externe financiering van SWT. Omdat de financiering van de SWT om een apart, complex vraagstuk gaat, is het van belang dat de GV deze scenario's ontvangt tijdig voor het gewenste moment van instemming.

VUSAM

Vanuit de ODC's en FSR's zijn er zorgen geuit over het behoud van de intensieve onderwijsvormen op de lange termijn. De basis van dit probleem ligt in het model VUSAM. Het huidige VUSAM-verdeelmodel is sterk gericht op output (studiepunten, diploma's, promoties), hetgeen tot significante schommelingen in de beschikbare middelen kan leiden. De GV zou daarom graag zien dat er een nieuw verdeelmodel wordt ontwikkeld.

Door het college is aangegeven dat het de zorgen deelt en daarom heeft het de VUSAM-werkgroep de opdracht gegeven om het VUSAM-verdeelmodel kritisch te analyseren. De GV wil graag aan de voorkant betrokken worden bij voorgestelde aanpassingen en acht het daarom wenselijk dat een geleding van de GV zitting neemt in de stuurgroep VUSAM. Aangezien de GV instemmingsrecht heeft op VUSAM, is het handig als er op voorhand mee gedacht kan worden zodat het instemmingsproces goed kan worden uitgevoerd. Naar aanleiding van het rapport van de GV-commissie democratisering gaat de GV graag in gesprek met het College van Bestuur over de mogelijkheden omtrent het nieuwe verdeelmodel.

Hoofdlijnen van de begroting - Huisvesting

Onder het kopje huisvesting binnen de hoofdlijnen van de begroting valt het speerpunt over de flexibele werkplekken:

FCO-plan betreffende flexibele werkplekken

In 2017 is geld gereserveerd binnen de FCO-begroting met als doel om de faculteiten en diensten, waar Smart@Work reeds is ingevoerd, te ondersteunen bij een betere uitvoering van het flexwerken. Dit is terug te zien in paragraaf 5.6 van het jaarplan 2017. Om aanpassingen op tijd te kunnen realiseren worden er eind 2016, begin 2017 gesprekken gevoerd met de decentrale medezeggenschap, de faculteiten en FCO. De GV is verheugd over deze concrete stappen en is dan ook positief over de implementatie van dit speerpunt in het jaarplan.

Hoofdlijnen van de begroting - Personeel

Onder het kopje personeel binnen de hoofdlijnen van de begroting vallen de volgende (speer)punten: Investeer in opleidingen voor promovendi, duurzame inzetbaarheid, scholing en gezondheid van personeel & beperken van de externe inhuur. De GV ziet deze speerpunten als hoofdlijnen van de begroting. Deze punten zullen hieronder in de zojuist gestelde volgorde worden behandeld.

Investeren in opleidingen voor promovendi

Op pagina 6 van de hoofdlijnen van de begroting committeert het college zich aan het behouden van promovendi als werknemers. Ook heeft het college toegezegd in de overlegvergadering van 29 juni en de brief van 8 september 2016 dat het college van elke faculteit verwacht dat zij promovendi in staat stellen om een BKO te behalen. Dit - samen met de in de hoofdlijnen beloofde aandacht voor de evaluatie van de promotieopleiding - betekent dat aan dit speerpunt van de GV tegemoet is gekomen. De GV is hier dan ook positief over.

Duurzame inzetbaarheid: gezondheid personeel

Investeren in gezondheid en vitaliteit van medewerkers vinden zowel de GV als het college belangrijk. Nieuwe initiatieven, met name gericht op preventie en werkplezier, blijven echter achter door eerdere bezuinigen op de Arbo-functie. Begin 2016 heeft de OR aangegeven dat voor een degelijk gezondheidsbeleid 2 fte extra nodig was bij de Arbodienst. In het jaarplan is daar niets over terug te vinden, er staat alleen dat er 'good practices' worden uitgewisseld via de P&O adviseurs en dat is onvoldoende. De GV heeft beter inzicht in de feitelijke uitgaven met betrekking tot het gezondheidsbeleid nodig en wil hier een overzicht van zien in het jaarverslag 2016. Daarnaast verwacht de GV in het jaarplan 2018 een transparante paragraaf over gezondheidsbeleid, inclusief het benodigde budget voor het realiseren ervan. Voor de inhoud van dat beleid ligt instemming bij de OR en de OR verwacht dan ook het gezondheidsbeleid in 2017 ter instemming aangeboden te krijgen.

Duurzame inzetbaarheid: scholing personeel

Uit de kadernota komt naar voren dat de decentrale eenheden een opleidingsplan moeten opstellen en minimaal 1% van hun loonkosten dienen te reserveren voor de opleiding van personeel. In hoofdstuk 1.3 van het jaarplan ziet de GV dit echter niet terug. Naar aanleiding van de overlegvergadering van 23 november, begrijpt de GV dat het college dit nog steeds verwacht van de decentrale eenheden en dat dit punt aan de orde is gekomen bij de bestuurlijke overleggen. De GV verwacht dan ook dat dit punt verwerkt gaat worden in de decentrale begrotingen.

De GV ziet in het jaarverslag 2016 graag een uitsplitsing van de daadwerkelijke uitgaven per faculteit aan scholingskosten, zodat zij in het vervolg kan toetsen of het overeenkomt met het hiervoor bestemde scholingsbudget. Aankomend jaar gaat de commissie P&O graag verder in gesprek om invulling te geven aan hetgeen zij verstaat onder duurzame inzetbaarheid en hoe iedereen tot en met 67 jaar of verder inzetbaar gehouden kan worden. Concreet wil de Cie. P&O verder praten over het onderscheid in budget voor persoonlijke ontwikkeling en voor teamtraining.

Maximale inhuur en tijdelijke contracten

Uit de Kadernota en de brief van 8 september 2016 blijkt dat de totale externe inhuur zal afnemen tot 4% van de totale loonkosten in 2018. In praktijk vindt er dus een daling plaats in de externe inhuur van personeel. Aansluitend is dan ook het probleem van te veel externe inhuur verholpen. De GV is positief over deze afname van de externe inhuur, omdat extern inhuren altijd veel geld kost. De GV begrijpt dat er kritisch getoetst wordt indien er extra inhuur nodig is. Tijdens de overlegvergadering van 23 november jl. werd ook benadrukt door het college dat elke aanvraag van externe inhuur kritisch op noodzakelijkheid getoetst wordt. De GV is dan ook positief over dit speerpunt.

Hoofdlijnen van de begroting - Beheer

Onder het kopje beheer valt het aspect KDM.

KDM

In 2017 wordt het kostendoorbelastingsmodel (KDM) wederom budgetneutraal uitgevoerd. Zodoende heeft het voor de faculteiten en diensten op dit moment nog geen effect op hun begrotingen. Wel wil de GV benadrukken dat wanneer het KDM niet meer budgetneutraal wordt uitgevoerd, er in ieder geval een drietal randvoorwaarden zijn voor instemming op het model. Deze randvoorwaarden zijn dat 1) de gekozen parameters om door te belastingen relevant en helder gedefinieerd zijn, dat 2) de

prijsofbouw van diensten en producten transparant is en dat 3) de afspraken over de kwaliteit van dienstverlening door de diensten kunnen worden nageleefd. Met deze drie randvoorwaarden kan, in de ogen van de GV, een faculteit beter begroten wat de kosten van gewenste ondersteuning zijn. Het advies vanuit de GV is om dit op korte termijn verder te bespreken.

Adviesgedeelte

In dit deel van de brief zal het gehele jaarplan, met de specifieke onderdelen die voor de GV van belang zijn, ter advies worden behandeld.

Informatievoorziening en rol medezeggenschap binnen de P&C-cyclus

De GV constateert dat er binnen de VU aan de hoofdlijnen hard gewerkt wordt, maar dat de informatievoorziening hierover richting de GV soms tekortschiet. Dit is een structureel terugkerend dilemma waarvoor een simpele oplossing bestaat, namelijk het organiseren van een structureel overleg tussen de GV en de betreffende diensten. Een dergelijk overleg bestaat nu tussen de dienst FCO en de commissie huisvesting en dat bevalt erg goed. Door een structureel overleg bij HRM en F&A worden de commissies en daarmee de GV goed op de hoogte gehouden. Hierdoor kan het beleid beter worden begrepen en kan er dus ook constructiever worden geadviseerd.

Met het oog op de informatievoorziening lijkt het de GV daarnaast verstandig als een vertegenwoordiger van de GV een rol krijgt binnen de strategische verkenningen. Deze verkenningen geven de aanzet tot het bepalen van de hoofdlijnen van de begroting van het daaropvolgende jaar. Aangezien er in het aankomend jaar extra middelen vrijkomen, is het wenselijk als de GV hier in dit vroege stadium bij betrokken wordt.

De Planning & Control-cyclus is het proces waarmee de organisatie en de medezeggenschap gezamenlijk naar het jaarplan toewerken. De GV constateert dat er gedurende het jaar onduidelijkheid was over het verloop van het Planning & Control-proces. Zo was het bijvoorbeeld onduidelijk wanneer en waarom er ingestemd moest worden met de kadernota. Ook hoort de GV geluiden van de decentrale medezeggenschap dat ze maar mondjesmaat betrokken is bij het opstellen van de facultaire jaarplannen. Vandaar dat de GV het advies geeft om de P&C-cyclus uitgebreid te evalueren, waarbij ook de decentrale eenheden worden betrokken.

Advies over het vergroten van de middelen

Als men spreekt over het verdelen van middelen, dan behoort men te kijken naar de hoeveelheid beschikbare middelen. Er is al jaren sprake van een dalend financieel kader vanuit OCW, hetgeen gevolgen heeft voor de mogelijkheden op het gebied van onderwijs voor de VU. De GV begrijpt dat de ingeslagen weg op het gebied van internationalisering dit moet compenseren, maar vraagt zich af of daarnaast ook niet ingezet dient te worden op andere fronten. Zo blijkt uit het jaarplan dat er een significante stijging is van de 3e geldstroom door contractonderwijs. De GV adviseert het college dan ook om faculteiten hier actief op te wijzen en aan te sporen om contractonderwijs te faciliteren.

Conclusie

Terugkomend op wat al eerder is genoemd, acht de GV de situatie rondom het Pre University College, het gezondheidsbeleid en de VU-UvA samenwerking onvoldoende belicht in het jaarplan 2017, maar zijn dit momenteel geen breekpunten betreffende het instemmen op de begroting. De GV stemt dus in met de hoofdlijnen van de begroting, omdat zij haar speerpunten voldoende terugziet in het jaarplan.

Namens de Gezamenlijke Vergadering,

mr. L.M. Henderson,
voorzitter Ondernemingsraad

M. Goosensen,
voorzitter Universitaire Studentenraad